

LEGE
pentru modificarea
Legii nr.1453-XV din 8 noiembrie 2002
cu privire la notariat

Art. I - Legea nr.1453-XV din 8 noiembrie 2002 cu privire la notariat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.154–157, art.1209), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 3 alineatul (1) sintagma „notari de stat, notari privați” se substituie cu cuvintele „notari publici”.

2. La articolul 8 alineatul (3) și articolul 12 alineatul (3) litera d) cuvântul „privat” se substituie cu cuvântul „public”.

3. La articolul 17 alineatul (1) litera e) și j) sintagma „(notarul privat)” se exclude.

4. La articolul 20¹:
alineatul (2) se exclude;
alineatul (1) devine alineat unic.

5. La articolul 22 alineatul (1) cuvântul „privat” se exclude.

6. La articolul 26 alineatul (1) sintagmele „Notar de stat” sau „Notar privat” se substituie cu sintagma „Notar public”.

7. La articolul 27 alineatul (4):
în propoziția a doua cuvântul „privat” se exclude;
propoziția a treia se exclude.

8. Articolele 27¹-27⁴ se exclud.

9. La articolul 32:
la alineatul (2) cuvântul „privat” se exclude;
alineatul (4) se exclude;
la alineatul (5) cuvintele „notarul privat” se substituie cu cuvântul „notar”;
la alineatul (6) în tot cuprinsul textului cuvântul „privat” se exclude, la cazul respectiv;
la alineatul (7) cuvântul „privați” se exclude.

Art.II. – Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării.

(2) Perioada de trecere pentru schimbarea statutului din notar de stat în notar public este de 2 luni. În această perioadă notarii de stat își vor continua exercitarea împuternicirilor.

(3) În termen de 2 luni, de la data intrării în vigoare a prezentei legi notarii de stat care au depus cerere la Ministerul Justiției pentru continuarea exercitării activității de notari publici urmează să-și înregistreze sediul biroului în conformitate cu prevederile articolului 12 alineatul (3) lit. d) din Legea cu privire la notariat.

(4) Până la 1 ianuarie 2010 toți notarii își vor confecționa un nou sigiliu și vor depune la Ministerul Justiției specimentul semnăturii și amprenta sigiliului, în conformitate cu prevederile articolului 26 și articolului 12 alineatul (3) lit.c) din Legea cu privire la notariat.

(5) Notarii de stat care își vor schimba statutul în notari publici vor continua exercitarea împuternicirilor în același teritoriu de activitate pentru care au fost investiți cu împuterniciri.

(6) Pe parcursul perioadei de trecere, Ministerul Justiției va asigura disponibilizarea personalului angajat pentru deservirea birourilor notariale.

(7) Odată cu desființarea birourilor notariale de stat, arhivele acestora vor fi transmise în gestiunea notarilor de stat care își vor continua activitatea în calitate de notari publici.

(8) Ministerul Justiției va stabili modul de utilizare a mijloacelor materiale ale birourilor notariale de stat desființate.

(9) Guvernul și Ministerul Justiției în termen de 2 luni vor aduce actele sale normative în concordanță cu prevederile prezentei legi.

Președintele Parlamentului

Notă Informativă
la proiectul Legii pentru modificarea Legii nr.1453-XV
din 8 noiembrie 2002 cu privire la notariat

Proiectul de modificare a Legii nr.1453-XV din 8 noiembrie 2002 cu privire la notariat, are drept scop excluderea instituției notarilor de stat. În prezent, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la notariat, actele notariale pe teritoriul Republicii Moldova se îndeplinesc de notari de stat, notari privați, precum și de alte persoane abilitate prin lege. Astfel, sistemul notarial al Republicii Moldova îmbină *notariatul privat și notariatul de stat*.

Notarii de stat au fost introduși prin Legea nr. 352-XV din 31 iulie 2003. Rațiunea instituirii alternativei notarilor privați a constat în asigurarea accesului populației din toate localitățile republicii la serviciile notariale cu un cost accesibil. În vederea implementării Legii prin Hotărârea Guvernului nr. 1355 din 13.11.2003 a fost instituită rețeaua și structura birourilor notariale de stat, astfel fiind stabilite 49 birouri notariale de stat cu 163 unități de personal. Pentru asigurarea activității notarilor de stat în bugetul de stat anual sunt planificate mijloace de circa 7 mln. de lei.

Deși, notariatul de stat a fost instituit pentru a facilita accesul cetățenilor la serviciile notariale, constatăm că atât notarii de stat, cât și notarii privați se ghidează de aceleași prevederi legale la încasarea plăților și a taxei de stat pentru serviciile notariale prestate (Legea nr. 1216-XII cu privire la taxa de stat din 30.12.1992 și Legea nr. 271-XV cu privire la metodologia calculării plății pentru servicii notariale din 27.06.2003). De asemenea este necesar de precizat că reducerile și scutirile sunt aplicate atât de notarii de stat cât și cei privați.

În același timp, din anul 2003 până în prezent nu au fost ocupate toate locurile de notar de stat din cele stabilite, în special locurile vacante fiind în raioanele îndepărtate ale republicii, care nu au fost solicitate niciodată de către candidații la funcția de notar.

Totodată, prin Legea nr. 1453-XV din 08.11.2002 secretarii consiliilor locale au fost investiți cu împuterniciri pentru îndeplinirea unor categorii de acte notariale dintre cele mai solicitate pentru persoanele din localitățile rurale care nu au posibilitate să se deplaseze în centrele raionale în acest scop. Astfel, procurile pentru primirea pensiilor și compensațiilor, testamentele, legalizările de copii și contractele de înstrăinare a imobilelor pot fi autentificate și de către secretarii consiliilor locale, potrivit art. 37 al Legii nr. 1453-XV din 08.11.2002, prin urmare notarii de stat fiind de prisos. În același timp, nu există nici o diferențiere în ceea ce privește actele notariale îndeplinite și, de asemenea, nu poate fi nici o diferențiere pe planul calificării notarilor de stat și privați. Reieșind din raționamentul prezentat, modificările operate prin Legea nr. 352 din 31 iulie 2003 privind instituirea instituției notariatului de stat nu și-a găsit justificarea practică până în prezent.

Trebuie de ținut cont că activitatea notarială comportă anumite riscuri. Potrivit legii notarul poartă răspundere și urmează să despăgubească cetățenii care au fost prejudiciați în rezultatul serviciilor prestate. Astfel, există riscul real, că prejudiciile

cauzate de notarii de stat să fie puse pe seama statului, ceea ce ar majora substanțial cheltuielile suportate de stat.

Esența profesiei de notar constă într-aceea că notarul este un liber profesionist, care îndeplinește acte de autoritate publică, el este independent și se supune numai legii. În țările europene notarul are statutul unei funcții autonome, el este un reprezentant neutru al intereselor solicitanților actelor notariale, un consilier nepărtinitor pentru chestiuni juridice complexe, îndeplinind totodată un serviciu de interes public. Prin trecerea de la sistemul mixt (etatizat și privat) la unul liberal, configurat în special, de statutul autonom al funcției de notar, se vor stabili bazele moderne pentru desfășurarea activității notariale. Luând în considerație tendințele moderne, apare necesitatea stringentă în ajustarea sistemului notarial al Republicii Moldova la standardele europene și internaționale în contextul obiectivului integrării europene.

Din anul 1998-2002 notariatul privat s-a dovedit a fi unul eficient, asigurând, în condițiile legii, ocrotirea drepturilor și intereselor legale ale persoanelor și statului prin îndeplinirea de acte notariale în numele Republicii Moldova. Notarul privat varsă în bugetul statului taxa de stat și impozitul pe venit, iar statul nu suportă cheltuielile și riscurile pentru calitatea serviciilor acordate de notari cetățenilor.

Astfel, în scopul asigurării protecției juridice a actului notarial, în scopul stopării cheltuielilor nejustificate pentru întreținerea sistemului notarial de stat se propune modificarea Legii cu privire la notariat. Prin modificările propuse se va putea asigura libertatea profesiei, ceea ce corespunde principiilor notariatului latin, opinie expusă de experții Consiliului Europei în anul 2004 asupra textului Legii cu privire la notariat nr.1453-XV din 8 noiembrie 2002.

Reieșind din cele expuse, considerăm necesare operarea modificărilor la Legea cu privire la notariat, ceea ce va permite asigurarea eficientă a aplicării uniforme a normelor și va permite ajustarea prevederilor acesteia la sistemul de valori notariale europene.

Viceministru

Elena MOCANU